

společenských nemovitostí, tudíž zamítnuta z důvodu práva hmotného a ne formálního, jest i pro tento spor, v němž nárok na podíl opřen jest zase jen o onen nesprávný knihovní zápis, rozhodnutím sporu C 10/21 dán nezvratitelný podklad pro žalobce nepříznivě rozřešený. To úplně stačí pro zamítnutí nynější žaloby o plnění. Dovolatelé namítají, že sporem C 10/21 uplatňovali jen obligační nárok a to vůči žalovaným, z nichž značná prý část se změnila od této doby do nynějšího sporu, který prý má za předmět nárok věcný. Avšak toto rozeznávání právní stránky žalobního nároku jest naprosto nezávažno, nýbrž stačí, že v obou sporech šlo o týž právní poměr, totiž o právo žádati zrušení společenství rozdělením věcí (§ 830 a 841 obč. zák.). Pokud jde o otázku totožnosti stran, uvéstí dlužno, že právní moc rozsudku vztahuje se nejenom na původní strany rozepře, nýbrž i na osoby, které po rozsudku vstoupí do tohoto právního poměru (srov. Neumann Kom. k c. ř. s. III. vyd. str. 1275); že by pak fyzické osoby ve sporu Cg I a 72/23 nově vystupující nebyly spoluvlastníky nebo vlastníky oprávněných usedlostí a tudíž právními nástupci oněch podílníků, kteří ve sporu C 10/21 na straně žalovaných vystupovali, nebylo dovolateli ani vytýkáno. V tomto směru tedy částečná různost osob v obou sporech na straně žalovaných nevádí.

Čís. 4647.

»Plněním« ve smyslu §u 881 obč. zák. jest též svolení ke knihovnímu zápisu. I zákonný zástupce může ve prospěch zastoupených ujednati smlouvu dle §u 881 obč. zák. Ten, kdo dojednal smlouvu ve prospěch třetí osoby, jest oprávněn domáhati se jejího splnění.

Není závady, by žaloba, domáhající se nároku na převod vlastnického práva k nemovitostem, nezněla v ten rozum, by žalovaný byl uznán povinným svoliti ku vkladu vlastnického práva.

(Rozh. ze dne 6. února 1925, Rv I 1840/24.)

Žalobní nárok, by žalovaný byl uznán povinným, svoliti k tomu, by vlastnické právo k nemovitostem bylo vloženo po jedné čtvrtině pro sourozence žalovaného, odvozoval žalobce z toho: 1. že prý smlouva ze dne 8. května 1910, kteroužto žalobce, jako otcovský opatrovník svého nezl. syna nynějšího žalovaného Viléma P-a pro něho nemovitosti za cenu 10.800 Kč koupil, byla smlouvou na oko po rozumu §u 916 obč. zák., kdežto prý ve skutečnosti byly koupeny pro žalovaného a jeho tři sourozence pro každého co do jedné čtvrtiny; 2. že se stala mezi stranami dne 27. září 1923 dohoda v ten smysl, že žalovaný převede knihovní vlastnictví co do tří čtvrtin na své tři sourozence na každého z nich jednou čtvrtinou. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že o smlouvě na oko podle §u 916 obč. zák., ujednané mezi stranami, nemůže býti řeči, protože mezi

žalobcem a žalovaným neb mezi tímto a jeho sourozenci vůbec k žádné smlouvě a k žádnému projevu vůle nedošlo, tedy ani ke smlouvě nebo projevu vůle na oko. Než toho ani žalobce netvrdí. Tvrdí jen, že nynější knihovní stav neodpovídá právě vůli jeho a odpurcově, protože on (žalobce) sporné nemovitosti svého času koupil pro všechny své děti stejným dílem, je jen k vůli zjednodušení správy dal připsati toliko žalovanému; že však žalovaný pravý stav věci znal; vždy také uznával, že nemovitosti patří všem dětem žalobcovým stejným dílem; a že se v důsledku toho žalobci dne 27. září 1923 dokonce zavázal, že provede převod vlastnictví, jak v žalobní žádosti jest uplatňováno, ve prospěch (§ 881 obč. zák.) tam jmenovaných dětí žalobcových. Názor odvolacího soudu, že to, čeho se žaloba v závěrečné prosbě domáhá, totiž aby žalovaný svolil ku vkladu práva vlastnického, nespadá pod ustanovení §u 881 obč. zák. o smlouvách ve prospěch osob třetích, protože tu nejde o nějaké plnění, jest mylným, protože plněním ve smyslu obligačního práva je každé jednání neb opomenutí, ke kterému je povinný (dlužník) oprávněnému (věřiteli) zavázán (§ 859 obč. zák.). Takovým jednáním může být také svolení ke knihovnímu výkonu, jak ve prospěch spolusmluvníka, tak i ve prospěch osoby třetí, na sjednání smlouvy přímo nesúčastněné. Mylným je dále názor odvolacího soudu, že nezl. Pavla P-a nemožno pokládati za osobu třetí, protože prostřednictvím svého otce a zákonného zástupce — totiž žalobce — měl na jednání podíl, a že, není-li proto smlouvy podle §u 881 obč. zák. ohledně něho, není jí ani ohledně obou ostatních podílníků, protože smlouva ze dne 27. září 1923 může mít význam jen jako celek. Nelze nahlédnouti, proč by někdo, třebaže jest otcem a zákonným zástupcem nezletilých dětí a tedy by zásadně mohl za ně ujednat smlouvu i v této vlastnosti, nemohl by v jejich prospěch, uznává-li to záhodným, ujednat smlouvu toliko podle §u 881 obč. zák., zůstavuje buď nezletilým dětem, až dojdou svéprávnosti, nebo zákonnému jejich zástupci, pro tento případ zvlášť zřízenému (§§ 269—271, 282 a §§ 233 a 244 obč. zák.), by rozhodli, zdali právo ze smlouvy takto ujednané má být odmítnuto (§ 882 obč. zák.) čili nic. Proč by smlouva ze dne 27. září 1923 měla mít význam jen jako celek, totiž jen tehdy, kdyby platila pro všechny podílníky, není v napadeném rozsudku blíže odůvodněno, a není ani jinak jasno. Můžeť každý podílník mít zvláštní, vlastní zájem na tom, aby se alespoň sám stal vlastníkem na něho připadajícího podílu, i kdyby se ostatní podílníci spoluvlastníky státi nemohli. Konečně je též mylným názor odvolacího soudu, že by žalobní žádost pro svou naprostou, předpisu §u 226 c. ř. s. se přičící neurčitost nikdy nemohla být základem exekučního titulu podle §u 7 ex. ř., nýbrž musila by správně zníti na vydání ku knihovnímu vkladu způsobilé listiny. Žalobce tvrdí, že má nárok na převod práva vlastnického k jistým nemovitostem ve prospěch svých dětí. Jeho žalobní žádost nepostrádá žádoucí jasnosti, ohledně kterých nemovitostí a v čí prospěch knihovní jednání má být provedeno. A § 350 ex. ř. upravuje v prvním odstavci postup, jehož jest při vnuceném vymáhání takového nároku šetřiti, prohlašuje v pátém odstavci výslovně, že prohlášení povinného, kterých za účelem takových

zápisů jest podle předpisu všeob. knih. zákona třeba, nahraňuje výrok soudu, exekuci povolujícího. Podle těchto ustanovení není tudíž třeba listiny ke knihovnímu vkladu způsobilé a zejména není třeba listiny vykazující, jak soud první stolice žádá, právní titul. Obé je nahrazeno soudním rozsudkem, k němuž by přece dojít nemohlo, kdyby pro vymáhání knihovní výkon nebylo právního titulu, protože by bez něho žaloba postrádala právního základu. Se svého právního stanoviska, že tu vůbec není smlouvy podle §u 881 obč. zák., neměl odvolací soud přičiny, zabývat se otázkou, zdali žalobce, dojednav smlouvu ve prospěch třetích osob, je k žalobě legitimován. Soud první stolice odpověděl na tuto otázku záporně, než neprávem. Již znění §u 881, odstavec první obč. zák. (srv. »dal-li si někdo slíbiti, že . . ., může žádati, aby . . .«) nedovoluje o tom pochybností. Ve zprávě komise pro justiční záležitosti k III. novele obč. zák. — č. 78 příloh stenogr. protokolů panské sněmovny — XXXI sese 1912 — je toto právo na stránce 157 ještě výslovně zdůrazňováno. Nutno proto na otázku právě nadhozenou odpovědět kladně.

Čís. 4648.

Vlastnické právo z důvodu §u 418 obč. zák. lze uplatňovati jen ku stavbám, jež byly samostatně provedeny na cizím pozemku, nikoliv však ku stavbám, pouze zlepšeným různými opravami. V tomto případě lze uplatnit pouze nárok dle §u 1041 obč. zák. Nároku dle §u 418 obč. zák. nabývá se již provedením stavby a jest spatřovati v tom, že stavebník ho neuplatnil, byv vyzván k vydání nemovitosti, vzdání se jeho. Přešla-li nemovitost po provedených opravách na singulárního nástupce, nemůže ten, kdo náklad na věc dřívějšího vlastníka bez jeho příkazu vynaložil, není-li tento nárok knihovně zajištěn, uplatňovati svá práva přímo proti nástupci, leč že by prokázal, že nástupce vzal na sebe povinnosti předchůdce z tohoto právního důvodu.

(Rozh. ze dne 6. února 1925, Rv II 779/24.)

Žalobce domáhal se na žalované, 1. by byla uznána povinnou postoupiti mu pozemky č. kat. 9/1, 9/2 a 113/4 do vlastnictví za obecnou jich cenu; 2. eventuálně zaplatiti mu 51.600 Kč a 3. by žalovaná byla uznána povinnou trpěti, by žalobce veškeré budovy na pozemcích č. kat. 9/1, 9/2 a 113/4 strhl a stavební hmoty odvezl. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě, by žalovaná byla uznána povinnou trpěti, by žalobce budovy (kůlnu, obchodní místnost a světnici) na pozemkové části parc. čís. 9/2 a svinčíky na pozemkové části parc. čís. 113/4, vesměs žalobcem asi na 27.500 Kč odhadované do jednoho měsíce od pravomoci tohoto rozsudku strhl a veškerý stavební materiál stržením oněch budov získaný během 14 dnů od početí demolování odvezl, jinak však žalobu zamítl. Odvolací soud nevyhověl žalobcovu dovolání.